

90-letnica Oddelka za geografijo Filozofske fakultete UL

V tokratni številki Geografskega obzornika objavljamo del govora predstojnice Oddelka za geografijo Filozofske fakultete UL, doc. dr. Tatjane Resnik Planinc, z namenom, da se še enkrat spomnimo na *odličnih 90 let*.

"Pisalo se je daljno leto 1919, ko sta bili na takrat ustanovljeni ljubljanski univerzi za geografijo predvideni kar dve stolici, vendar je bil šele aprila 1920 imenovan Artur Gavazzi za prvega rednega profesorja za geografijo. Z delom je pričel leta 1921. Istega leta je bil v okviru Filozofske fakultete ustanovljen Geografski inštitut, v katerem je Gavazzi zbral okoli sebe skupino zagretyh študentov in diplomantov (Valter Bohinec, Roman Savnik, Franjo Baš, Ivo Rubič in drugi), ki so leta 1922 ustanovili Geografsko društvo Slovenije. Po odhodu Gavazzija na novo ustanovljeno katedro za fizično geografijo v Zagreb, je bil leta 1927 na njegovo mesto izvoljen Anton Melik, ki je nato z Svetozarjem Ilešičem od leta 1933 do konca šestdesetih let oblikoval študij in znanstveno usmerjenost slovenske univerze. Z Melikom se je geografija na ljubljanski univerzi razvila ne le v duhu takrat moderne srednjeevropske geografske znanosti, temveč hkrati tudi kot nacionalna veda. Obenem se je tudi vsebinsko izpopolnila in tematsko zaozkožila. Melik in kasneje še Ilešič sta se z veliko vnemo lotila pedagoškega in znanstveno raziskovalnega dela, neprestano pa se je tudi povečevalo število študentov. Ob Meliku in Ilešiču je slovenska geografska znanost suvereno in plodno vstopila v takratni jugoslovanski, evropski in svetovni znanstveni prostor.

Šele po 2. svetovni vojni je slovenska geografija kot ena najmlajših nacionalnih ved pridobila večje možnosti za organizacijski, študijski in vsebinski razmah, vendar sta se Melik in Ilešič vse do začetka 60-tyh let sama ubadala z obsežnim pedagoškim delom, izdajo učbenikov, znanstveno-raziskovalnim delom in številnimi drugimi pomembnimi funkcijami. Potrebe so se zaradi naraščajočega števila študentov in uvajanja novih predmetov stopnjevale. Razmere so se izboljšale šele po letu 1959, ko je tretje predavateljsko mesto zasedel Vladimir Klemenčič, odobrenih in zasedenih pa je bilo tudi več asistentskih mest.

Po ustanovitvi Geografskega inštituta Univerze (z zemljepisnim muzejem) je znanstveno-raziskovalno delo sodelavcev dobilo dobre organizacijske in finančne temelje, narejena pa je bila tudi smiselna razdelitev delovnih področij s takratnim Inštitutom za geografijo SAZU in Inštitutom za raziskovanje krasa v Postojni. Leta 1961 so Geografski inštitut pri Univerzi preimenovali v Oddelek za geografijo, ki je sčasoma pridobil tudi nove fakultetne učitelje in sodelavce. V letu 1966 se je začel tudi podiplomski študij, ki se je kasneje še razmahnil in postal vse bolj logična oblika izpopolnjevanja najbolj nadarjenih diplomantov.

Po Ilešičevem mnenju si je ljubljanska geografska šola s svojim jedrom na Univerzi v 60-tyh letih prejšnjega stoletja pridobila nadpovprečen ugled in neke vrste vodilno vlogo v takratni jugoslovanski geografiji, stopnjevala pa se je tudi živahna mednarodna dejavnost. Znanstveno-raziskovalna in pedagoška dejavnost, ki

se je sprva razmahnila z ustanovitvijo Inštituta za geografijo Univerze, se je kasneje razširila tudi z že obstoječima geografskima inštitucijama ter z ustanovljenima geografskima oddelkoma v okviru ljubljanske in mariborske Pedagoške akademije.

Raznolikost konceptov, ki jo je zaznati v delu univerzitetnih sodelavcev, je plod njihovega povezovanja s številnimi geografskimi šolami po Evropi pa tudi zunaj nje. S hitrim razvojem geografije je povezano povečanje števila učiteljev in sodelavcev ter tudi vedno večje število slušateljev geografije. V devetdesetletnem razdobju se je od enega učitelja z asistentom razvila sodobna pedagoška in znanstvena geografska ustanova.

Da je študij geografije dobil pri študentih primeren odziv, dokazuje tudi močna obštudijska dejavnost študentov. Organizirani v Društvo mladih geografov Slovenije prireajo raziskovalne tabore, se udeležujejo študentskih strokovnih srečanj v tujini in gostijo tuje študente pri nas. Izdajajo lastno glasilo Geomix, v katerem prevladujejo strokovne vsebine in prispevki o študiju.

Postopoma se je izoblikovala osrednja geografska knjižnica z blizu 100.000 knjižnimi enotami, bogata kartografska zbirka, obenem pa se je posodabljal tudi fizičnogeografski laboratorij ter odprl geografsko-informacijsko-kartografski laboratorij (GIKL).

Ob praznovanju devetdesetletnice ljubljanske univerze ugotavljamo, da se je geografska znanost na področju metodologije, teorije in aplikacije vsebinsko razvijala in spremljala razvoj geografske znanosti v svetu. Rezultate svojega raziskovalnega dela sodelavci Oddelka spro-

Zaposleni na Oddelku za geografijo FF UL, študijsko leto 2009/2010 (foto: Matjaž Rebolj).

ti objavljajo v slovenskem in tujem geografskem tisku. Aktivno sodelujejo v številnih domačih in mednarodnih geografskih in drugih telesih ter na posvetovanjih, seminarjih, konferencah itd., obenem pa so več zelo odmevnih tudi sami organizirali. Na Oddelku gostujejo strokovnjaki iz različnih evropskih in neevropskih držav, kar predstavlja velik, predvsem pa kvaliteten doprinos k študiju in delu na Oddelku, ravno tako pa naši učitelji zelo pogosto predavajo na tujih univerzah. Posledica povezovanja s tujimi univerzami je tudi bogata izmenjava študentskih ekskurzij. Na Oddelek za geografijo redno prihajajo mladi raziskovalci na raziskovalno izpopolnjevanje iz evropskih pa tudi neevropskih dežel. Člani oddelka so za svoje predano znanstveno-

raziskovalno in pedagoško delo prejeli številna domača in tuja priznanja in nagrade.

Z namenom dvigniti kvaliteto študija in motivirati študente za delo, smo leta 2000 uvedli Priznanja Oddelka za geografijo FF, UL. Podeljujemo jih za nadpovprečno kvalitetne pisne izdelke (seminarske naloge, diplomska dela) naših študentov. Ugotavljamo namreč, da Prešernova nagrada, ki jo dobi praviloma le eden z Oddelka, za tako množične populacije ne zadošča več, ne želimo pa, da bi bila kvalitetna dela prezrta.

V letu 2005 smo na Oddelku začeli s pripravo prenove študijskih programov po bolonjskih smernicah, ki se zdaj, 4 leta pozneje, počasi zaključuje.

Z letošnjim študijskim letom so bruci vstopili le še v nove programe.

Zavedamo se, da so, kot pravi kitajski pregovor, vsi cvetovi bodočnosti v semenu sedanjosti. Če Flaubertjevo misel obrnemo nekoliko na glavo, potem naj nas prihodnost vznemirja, pri čemer nas naj preteklost ne zadržuje, kajti le tako nam sedanjost ne bo ušla. O prihodnosti pa vemo zagotovo le eno – presenetila nas bo.

Želim vam, da bi nikoli ne nehali verjeti, da je nedoumljivo doumljivo, kajti le tako bomo vedno znova odkrivali nove stvari, napredovali bomo in ne nazadovali. In srčno upam, da se čez 10 let zopet srečamo in nazdravimo 100-letnici našega Oddelka, naše geografije."